قار ـ مۇز سالتاناتى قۇتتى بارىس جىلى

قىس كۈننىدەگى لاۋلاعان جالىن

ـــــ قار ـ مۇز سپورتىنا قىزۇ ىنتا جۇڭحۋانىڭ بايتاق دالاسىن جالىنداتتى

2 ـ ايدىك 1 ـ كۈنى شاڭغى اۋەسكەرلەرى ئۇرىمجىنىڭ نانشان تاۋى باۋرا ـ يىنداعى جبەك جولى حالقارالىق دەمالىس وڭىرىندەگى قار شاڭغى الاڭندا شاڭغى تەبۇدە. □ سۋرەتتى جاڭ شيۇكى تۇسىرگەن

□ شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ ئەتلىشى ما كاي

بارىس جىلغى كوكتەم مەرەكەسى كەلىپ جەتتى، بەيجىڭ قىسقى ولىمپيادا سپورت جارىسى اشلۇ الدىندا تۇر، جۇڭگولقتار "قۇانشقا قۇانش قوسلعان" قۇتتى جىلدى، ولىمپيادا سپورت جارىسى جىلىن قارسى الدى.

سوناۋ جىلدىڭ الدىنداعى كوكتەم مەرەكەسى ساۋىق كەشىندە "سەن بەينە قىستا جانعان الاۋ وتسىڭ، لاپىلداپ جالىنىڭمەن ورتەپ كەتتىڭ" دەگەن ئان ايتىلعان بولاتىن. ال بۇگىنگى تاڭدا، بەيجىڭ قىسقى ولىمپيادا سپورت جارىسى بەينە لاۋلاعان جالىن سياقتى جۇڭگولقتارىدىڭ قار ـ مۇز سپورتىنا قاتىناسۋ ىنتاسىن قوزعادى، قار ـ مۇز ەكونوميكاسىنىڭ تەز قارقىنمەن دامۇىنىڭ قوزعالتقىشىن قوزعادى، سوندداي ـ اق دەنە تاربيەدە قۇاتتى ەل قۇرۋ نسانالىسىن جۇزەگە اسىرۋعا تاعى دا پارمەندى قوزعاۋشى كۇش قوستى.

قىستا بالمۇزداق ساتسا مۇزداتقىش قاجەت ەتپەيتىن شىعىس سولتۇستىكتەن قار گۇلىن كورۋ قىينعا سوعاتىن حاينانعا دەين، حۋاڭچۋجياڭ وزەنى بويىندداعى ئتۇنسز قالا شاڭحايدان شينجياڭنىڭ التاي تاۋى ەتەگىندەگى بايىرعى قىستاق قومعا دەين، قار ـ مۇز سپورتى اۋەسكەرلەرىن كەز كەلگەن جەردەن كورۋگە بولادى. مەملەكەتتىك ساناق مەكەمەسىنىڭ ساندى مالىمەتىندە كورسەتىلۋىنشە، 2021 ـ جىلى 10 ـ ايعا دەين، جۇڭگونىڭ قار ـ مۇز سپورتىنا قاتىناسقان ادام سانى 346 ميللىونعا جەتىپ، "300 ميللىون ادامدى قار ـ مۇز سپورتىنا قاتىناسۋعا باستاۋ" سىندى جۇڭگونىڭ قىسقى ولىمپيادا سپورت جارىسىن وتكىزۋدى ئوتىنىش ەتۋ بارىسىندا بەرگەن ۋادەسى ورىندالىپ بولدى.

قىس كەشىندەگى جيلين قالاسى ۋانكى سۇڭحۋاحۋ كولى قار شاڭغى الاڭىندا شىراقتار جارقىراپ، شاڭعىشى جاڭ تيان شاڭغى جولىنان جوعارى قارقىنمەن سىرعاناپ ئتۇسپ كەلەدى، جالت بەرىپ ارەكەت جاساعاندا، قاردى ۇشقىنداتىپ جىبەرەدى. "شاڭغى تەبۇ قىسمدى جەڭىلدەتۋگە وتە ۇيلەسەدى، تۇرمىسمدا كەم بولسا بولمايدى، اپتا ساين 3 ـــ 4 رەت كەلىپ شاڭغى تەبەمىن"، ـ دەدى ول.

9 جىلدىڭ الدىندا 5 جاستاعى قىز بالا جاڭ بەيبەي شەشەسىنىڭ ىنتالاندىرۋىمەن مۇز الاڭعا شقىتى، بۇل نانىنىڭ قالاسىندداعى تۇڭعىش ساۋدالىق جاساندى مۇز الاڭى ەدى. جىل ساين جاتتىققاننان كەيىن، قازىر ول مۇز ۇستىندە بۇرالا بيگە باسقان، ئجۇرىس ـ تۇرىسى كوركەم، جوعارى دەڭگەيلى مانەرلەپ سىرعاناۋ شەبەرىنە اينالدى. جاڭ بەيبەي: "مەنىڭ ارمانىم مەملەكەتتىك، ئتىپتى، دۇنيە جۇزىلىك دەڭگەيدەگى مانەرلەپ سىرعاناۋ جارىسىنىڭ اعا جۇلدەگەرى بولۋ"، ـ دەيدى.

سالىستىرا ايتقاندا، 71 جاستاعى جۇ شۇجۇن مۇز الاڭىنا جاڭادان كەلۋشى ادام، ئبىر جىلدىڭ الدىندا عانا تەز سىرعاناۋعا جاتتىعۋدى باستاعان بولاتىن. تاڭشان قالاسىندا تۇراتىن ول الدەقاشان زەينەتكە شىققان، ئار كۇنى دەرلىك ۇيىنە تاياۋ جەردەگى مۇز الاڭىنا بارىپ بىرنەشە رەت اينالىپ سىرعاناپ تۇرادى، قار ـ مۇز سپورتىن وزىندەي جاقسى كورەتىن كوپتەگەن دوستارمەن تانىسىپ تا الدى. "قازىر جالپى حالىق قار ـ مۇزدا جۇرەتىن ئداۋىر، ئبىز قارتتار دا قاتاردان قالۋىمىزعا بولمايدى".

"سولتۇستىكتە عانا ەمەس، قىستا عانا ەمەس، جاستار عانا ەمەس"، تۇرمىس تۇرىندەگى APP شاعىن قىزىل كىتاپتا جاريالانعان «2022 ـ جىلعى 10 ئرى تۇرمىستىق بەتالىستا» ئدال وسىلاي جازىلعان. قار ـ مۇز سپورتىنىڭ وت جالىنى كەڭىستىك، ماۋسىم جانە جاس شەكتەمەسىنەن اسىپ، بىرتىندەپ جالپىلىق قيمىلعا اينالىپ ۇلگىردى. سونىمەن بىرگە قار ـ مۇز ەكونوميكاسىنىڭ ومىرشەڭدىگى مەن كومەسكى كۇشى دە ۇزدىكسىز جارىققا شقتى.

"ئبىر قالادا 12 شاڭغى الاڭى بارىن كىم ويلاعان!"، ـ دەدى جاڭا زەلاندىالىق سایاحاتشى ۋايت تەبىرەنە. ونىڭ وسىدان بۇرىن جيلين قالاسىنداعى تەبۇى 2008 ـ جىلعى ئىس، ول كەزدە جول كەدىر ـ بۇدىر، بار ـ جوعى جالعىز شاڭغى الاڭىنىڭ قۇرىلعىلارى قاراپايىم، جاقىن ماڭداعى جاتىن ورىن مەن اس ـ تاعام دا شەكتى ەدى، ال قازىر جۇلدىز دارەجەلى مەيمانسارايلار، ەرەكشە حالقىتىق تۇسەلحانالار مەن ئتۇرلى ئدامدى تاعامدار شاڭغى الاڭىنىڭ توڭىرەگىنە تارالا ورنالاسقان.

ەل ىشىندەگى شاڭغى اۋەسكەرلەرىنىڭ اراسىندا اي ـ ۋىن داڭعىلىندا شاڭغى تەۋىپ كورمەسەڭ، شاڭعشىلىق تۇرمىسىڭ كەمەلسىز دەگەن ئسوز بار. ئور، قىيىندىعىمەن اتى ايگىلى وسى قار شاڭغى جولى شينجياڭ جبەك جولى حالقارالىق شاڭغى الاڭىنا ورنالاسقان، تالعات سانتاي وسى قار شاڭغى جولىنداعى تاۋ شاڭغى قۇتقارۋ ـ قورعاۋ اترەتىنىڭ باستىعى. مالشى وتباسىندا دۇنيەگە كەلگەن ول اكەسىمەن جانە اكەسى قۇرالپىتاسىتارمەن بىرگە تيانشان اڭعارى اراسىنداعى مال فەرماسىندا سىير مەن قويدىڭ سوڭىندا، سۇدىڭ تۇنعىن، ئشوپتىڭ سونىسىن قۇالاعان تۇرمىس كەشىردى. 16 جىلدىڭ الدىندا ول ۇينە جاقىن قار شاڭغى الاڭىنا كەلىپ جۇمىستانىپ، كاسىپتىك شەبەرلىكتى قۇلشىنا ۇيرەنىپ، قۇتقارۋ ـ قورعاۋ اترەتىنىڭ باستىعى بولىپ، قار شاڭعىشىلاردىڭ امانداىعىن قورعادى.

تالعات سانتايدىڭ اۋىلىندا تاعى كوپتەگەن مالشى قار شاڭغى تەبۇ جاتتىقتىرۋشىسىنا، قار شاڭغى الاڭىنىڭ قۇتقارۋشى ـ قورعاۋشى قىزمەتكەرىنە اينالدى. جۇمىستانۋدى جەبەۋدەن سىرت، قار ـ مۇز سپورتىنىڭ قىزۇ ورلەۋى جەرگىلىكتى ورىننىڭ اس ـ سۋ، جاتار ورىن جانە قار شاڭغى تەبۇگە باۋلۋ سياقتى كاسىپ سالالارىنىڭ جەدەل دامۇىن ىلگەرىلەتتى. تاياۋدا مادەنيەت جانە سایاحات مينيسترلىگى، مەملەكەتتىك دەڭگەيدەگى تاربيە باس مەكەمەسى تۇڭعىش توپتاعى مەملەكەت دارەجەلى 12 قار شاڭغى سایاحات دەمالىس ورنىنىڭ تىزىمدەگىن جاريالادى، شينجياڭنىڭ ئۇرىمجى نانشانى دا سول قاتاردان كورىندى.

كەرەك دەسەڭىز، كلىماتى جىلى چاڭجياڭ دارياسىنىڭ تۇستىگىندە دە كاسىبى مۇز الاڭدارى از ەمەس. لي نيڭ نيڭبو قالاسى حۋانچيۋ ىنتاي مۇز الاڭىندا جاستار مەن ورەندەردىڭ مانەرلەپ سىرعاناۋ جاتتىقتىرۋشىسى بولىپ جۇمىس ىستەيدى، كەزىندە كاسىبى سپورتشى بولعان ول كاسىپتىك قابىلەتى كۇشتى بولعاندىقتان اتا ـ انالاردىڭ ۇناتۋىنا بولەنگەن. سپورتتان شەگىنگەن سوڭ، ول شاڭحايدا 11 جىل تۇرىپ، وڭتۇستىك جاقتاعى قار ـ مۇز سپورتىنىڭ سامارقاۋلىقتان دۇماندى كۇيگە وتكەن تاريحي ۇرىدىسىنە كۋا بولىپتى. "بەيجىڭ قىسقى ولىمپيادا سپورت جارىسىن وتكىزۋ ئوتىنىشى تابىستى بولعانىنان كەيىن، وڭتۇستىك جاقتا قار ـ مۇز سپورتىنا قاتىناساتىن ادامدار بارعان ساين مولايىپ، كاسىبى جاتتىقتىرۋشىلارعا سۇرانىس تا ارتا تۇسۋدە"، ـ دەيدى ول.

ئومىر بويى قار ـ مۇز سپورتىن سەرىك ەتكەن لي نيڭ ئۇشىن، قار ـ مۇز سپورتىنا جاستار مەن ورەندەردى باۋلۋدىڭ شالقار ئورىستى بازارى، ارينە، قۇانتادى، ايتسە قار ـ مۇز سپورتىنىڭ بالالارعا سىلايتىن وزگەرىسى ونى تىپتەن باقت سەزىمىنە بولەيدى. ونىڭ تىكەلەي تاربيە ـ ونەگەسىنىڭ ارقاسىندا، مۇز سپورتىمەن اينالىسقاننا 6 جىل بولعان 11 جاسار قىز بالا حۋاڭ شوحان 5 ئتۇر بويىنشا 2 اينالىپ سەكىرۋدى ەش قىينالماي ورىندداي الاتىن بولدى. "بالانىڭ ئوزى ۇناتىپ، اتا ـ اناسى قولداۋ كورسەتسە عانا، جۇڭگونىڭ قار ـ مۇز سپورتىنىڭ بولاشاعى بولادى".

بولاشاق ۇمىتكە تولى! بەيجىڭ قىسقى ولىمپيادا سپورت جارىسىنىڭ جۇڭگو قوعامىنا ۇستەگەن قوزعاۋشى كۇشى مەن جالىندى ومىرشەڭدىگى جاستار مەن ورەندەر اراسىندا تىپتەن ايقىن كورىنىس تابۋدا. "قوس ولىمپيادا سپورت جارىسىن وتكىزگەن قالا" بولۋ الدىندا تۇرعان بەيجىڭ جاستار مەن ورەندەرگە قار ـ مۇز سپورتىن جالپىلاستىرۋ جاعىندا جەتكىلىكتى كۇش سالدى، قاتارىنان 6 جىل وتكىزگەن ورتا، باستاۋىش مەكتەپ وقۇشىلارىنىڭ قىسقى سپورت جارىسىنا قاتىناسقاندار سانى تۇراقتى ئوسپ، جارىس تۇرلەرى دە العاشىندداعى مۇز ۇستىندە سۇرەت قۇراۋ، قارلى بەتكەيگە ورمەلەۋ سياقتى قىزىقتى تۇرلەردەن قىسقا ارالىققا تەز سىرعاناۋ، مۇز دوپ، سىڭار تاقتايلى شاڭغى سياقتى كاسىپتىك سپاتى انالۋرلىم كۇشتى تۇرلەرگە دامىدى، بۇكىل قالادا جالپى 200 مەكتەپكە قار ـ مۇز سپورتى ەرەكشەلگى بەرىلىپ، 16 رايون، اۋدانىنىڭ بارلىعىندا جاستار مەن ورەندەردىڭ قىسقى سپورت تۇرلەرى قۇراماسى قۇرىلدى.

"ادامزاتتىڭ قار شاڭغى مەكەنى" اتالعان شينجياڭ التاي ايماعىندا ورتا، باستاۋىش مەكتەپ وقۇشىلارىنىڭ قىس مەزگىلىندەگى دەنە تاربيە ساباعى بىردەن قار شاڭغى الاڭىنا ەنگىزىلدى. تەرى شاڭغى سياقتى داستۇرلەرمەن تانىسۋدان شاڭعىمەن، سىڭار تاقتايلى شاڭعىمەن جازىق جەردە سىرعاناپ كورۋگە، ونان بىيك تاۋدان تومەن سىرعاناۋعا، دالالىق قار شاڭغى تەبۇگە دەينگى جوعارى دەڭگەيلىك ساباقتارعا دەين، جەرگىلىكتى ورتا، باستاۋىش مەكتەپ وقۇشىلارى ئۇشىن تۇرلىشە جاس كەزەڭدەرىنە قاراي ەرەكشەلىككە يە ساباقتار ورنالاستىرىلىپ، ئار بالانىڭ قار ـ مۇز سپورتىمەن قاۋىشۋىنا مۇمكىندىك جاسالدى.

جەر ـ جەر زور كۇشپەن كەڭەيتۋ ـ دەن، جالپىلاستىرۋدان سىرت، جۇڭگونىڭ جاس بۇىن قىسقى ولىمپيادا سپورتىشىلارى دا جاستار مەن ورەندەردى قار ـ مۇز سپورتىنا قاتىناسۋعا شابىتتاندىرۋدا. گۇ ايلىك، نيڭ جۇڭيان، سۋ يمىك قاتارلى المدى، جاڭا جاس ساڭلاقتار حالقارالىق جارىس الاڭدارىندا تولاسسىز جاقسى ناتيجەگە جەتىپ، اناعۇرلىم كوپ جاستار مەن ورەندەردىڭ جۇرەگىنە قار ـ مۇز سپورتىنىڭ تۇقمىن سەپتى.

مانەرلەپ سىرعاناۋشى ورەن حۋاڭ شۇحاننىڭ شەشەسى چىن شيڭشيڭ بىلاي دەيدى: "ئجۇز رەت، مىڭ رەت جىعىلۋدان، سۇلكىنى تۇسۋدەن، نازالانۋدان جانە مازاسىزدانۋدان كەيىن عانا ئبىر رەت ساتىمەن تولىق اينالا سەكىرىپ ئتۇسۋى مۇمكىن. الاڭ سىرتىندا تۇرعان مەنىڭ دە شىدامىم ئجۇز رەت، مىڭ رەت تاۋسىلا جازداپ، قايتادان ئجۇز رەت، مىڭ رەت تاعات ەتپ وزىمە باسۋ ايتامىن، سوندا مەن ونىڭ وسى بارىستان تاباندىلىقتىڭ ئمانىن ۇعىنۋدىن ماقسات تۇتتىم".

قىسقى ولىمپيادانى وراي ەتىپ، جۇڭگونىڭ بايتاق دالاسىندا قىسقى كۇننىڭ لاۋلاعان جالىنى تۇتاندى، جۇڭگونىڭ قار ـ مۇز سپورتىنا ئتان جوبا دۇنيە ئجۇزىنىڭ الدىنا جايىلدى.

(شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 2 ـ ايدىك 1 ـ كۇنى بەيجىڭنەن بەرگەن حاباري)

2 ـ ايدىك 1 ـ كۇنى مەملەكەتتىك تاۋ شاڭغى ورتالعىندا سىرعاناپ سناپ كورۋشى ئبىر شاڭعشى جاتتىعۋ جاساۋدا. سول كۇنى ەسكىشە كالەندار بويىنشا كوكتەم مەرەكەسىنىڭ ئبىرىنشى كۇنى، بەيجىڭ قىسقى ولىمپيادا سپورت جارىسى رايونىنداعى مەملەكەتتىك تاۋ شاڭغى ورتالعىندا تولىق فاكتورلى جاتتىعۋ وتكىزىلدى. قىزمەتكەرلەر جارىس ۋاقىتى ۇلگىسى بويىنشا جالعاپ تاراتۋ، سىلىق تاراتۋ سالتى، اقپار جاريالاۋ ئماجلىسى سياقتى بۇىندار بويىنشا الدىن الا ماشىق جاسادى. □ سۋرەتتى شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ ئتلىشى چىن بين تۇسىرگەن

(باسى 1 ـ بەتتە)

شينجياڭ اۋىل شارۋاشىلىق داشۋەسىنىڭ "ۇعىسۋ، تىمىدىلىك جاساۋ، توعىسترۋ" بويىنشا قىستاقتا تۇراتىن قىزمەت اترەتىنىڭ باس جەتەكشىسى، قۇمويلا قىستاعىنىڭ ئبىرىنشى شۇجيى مۇقاي جارقىنبەك: "كوكتەم مەرەكەسى كەلۋ بايلانىسىمەن ئبىز ئتۇرلى قيمىلدارىدى وردىتەتۋ ارقىلى ئار ۇلت بۇقاراسىمەن كوكتەم مەرەكەسىن بىرگە وتكىزدىك، كوپشىلىكتىڭ جۇڭحۋانىڭ ئداستۇرلى مادەنيەتىن ونان ارى جالعاستىرىپ جانە اسقاقتاتىپ، كوكتەم مەرەكەسىن قۇانشىپەن وتكىزۋدىن، الداعى جىلدا تۇرمىستارىنىڭ ونان ارى جاقسارا ئتۇسۋىن ۇمت ەتەمىز"، ـ دەدى.

بىرنەشە كۇننەن بەرى قاراقاش اۋدانى قويشى اۋىلى ئچىراعدوك قىستاعىنىڭ تۇرعىنى حارنىسا تۇرسىنتوحتى شاتتىققا شومدى. ول: "كوكتەم مەرەكەسى جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ئداستۇرلى مەرەكەسى، حوتان ايماقتىق پارتكوم بىرلىكساپ ئبولىمى، ايماقتىق ۇلت، ئدىن ىستەرى مەكەمەسى وتكىزگەن ۇلتتار ىنتىماعى بىرلەسكەن دوستىق قيمىلىندا كوپشىلىك بىرگە ئان شىرقاپ، ئبي بيلەپ، شاتتىققا شومدىق"، ـ دەدى.

حوتان ايماقتىق پارتكوم بىرلىكساپ ئبولىمىنىڭ ۇنەملىك ىستەرگە جاۋاپتى ورىنباسار باستىعى ما يۇيشىڭ: "قيمىلدا كادرلار، بۇقارا ورتاق ئبىر ئاندى شىرقاپ، ورتاق ئبىر ئبيدى بيلەپ، كوكتەم مەرەكەسى نزگى تىلەگىن بىرگە ئبلدىرىپ، ئار ۇلت كادرلارى، بۇقاراسى ىشكەرىلەي ارالاسىپ، ىشتەسپ، توعىسپ، ۇلتتار ىنتىماعى سۇيىسپەنشىلگى ونان ارى قويۋلادى. كوپشىلىك پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ جەتەكشىلىگىندە تۇرمىستارىنىڭ بارعان ساين جاقسارا تۇسەتىندىگىنە كامىل سەنەدى"، ـ دەدى.

"تاق، تاق، تاق..." 2 ـ ايدىك 1 ـ كۇنى كوكتەم مەرەكەسىنىڭ ئبىرىنشى كۇنى، تاڭەرتەڭ ەرتە كۇيتۇن قالاسىنىڭ تۇرعىنى سۇن پەيشيانىڭ ەسىگى قاعىلدى. ول ەسكىتى اشپ قوناقتاردى قارسى الدى، ويلاعانداي، انارگۇل سامەت وتباسى مەرەكەسىن قۇتتىقتاي كەلگەن ەكەن. سۇن پەيشيا كەزىندە انارگۇل وتباسى تۇرعان الەۋمەتتىك اۋماقتىڭ وتباسىلارىن كوتەرەمەگە الۋشى كادرى بولاتىن. ۇنەمى بارىس ـ كەلىس جاساۋ ارقىلى ولاردىڭ بايلانىسى بارعان ساين جىلەدى. مەرەكە ساين ەكى ۇيدەگىلەردىڭ ئبىر ـ ئبىرىنىڭ وتباسىنا قىدىرىسىپ، تىلەك ئبىلدىرۋى سالتقا اينالدى.

"قازىر ئارقايسى الەۋمەتتىك اۋماقتا ئار ۇلت تۇرعنداري توتەنشە تاتۋ ـ ئتاتتى ئوتىپ جاتىر. كوپشىلىك بەرەكەلى، تاتۋ ـ ئتاتتى ئوتىپ، ئوزارا كومەكتەسىپ، بارلىق جەردە شاتتىقتىڭ، بەرەكەنىڭ لەبى ەستى"، ـ دەدى سۇن پەيشيا، ـ "ئبز ۇلتتار ىنتىماعىن كوز قاراشىمىزداي قورعاپ، كورىكتى مەكەنىمىزدى بىرگە ويداعىداي قۇرامىز".

(ئتلشى جاڭ يۇنمەي، قاتناسقان تىلشىلار لي ياڭ، جاڭ يانفاڭ، لىۋ شياڭ، ئپاريزات ابدۇل، ەرىكتى تىلشىلار شى چيان، اينۇر وسمان)

مەكەن ـ جايىمىز: ئۇرىمجى قالاسى حۇڭيۋان سولتۇستىك جولى 500 ـ ئنومىر، تاراتۋ ورتالىعى: 5593062، جارناما باسقارماسى: 5593341 پوچتا ئنومىرى: 830028، ايلىق باعاسى 19 يۋان، جىلدىق باعاسى 228 يۋان